

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/1999 vp

Hallituksen esitys laeiksi kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain ja arvopaperimarkkinalain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 14 päivänä syyskuuta 1999 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain ja arvopaperimarkkinalain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 47/1999 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- erityisasiantuntija Jarmo Parkkonen, valtiovarainministeriö
- toimistopäällikkö Olli Laurila, Rahoitustarkastus
- toimitusjohtaja Markku Savikko, Arvopaperivälittäjien yhdistys ry
- lakimies Tommi Toivola, Helsingin Arvopaperi- ja johdannaispörssi, selvitysyhtiö Oy
- johtaja Erkki Kontkanen, Suomen Pankkiyhdistys.

HALLITUKSEN ESITYS

Kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain mukaan muita optioita ja termiinejä kuin tässä laissa tarkoitettuja vakioituja optioita ja termiinejä saa tarjota sijoituskohteiksi ainoastaan elinkeinonharjoittajille.

Säännösten soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös vakioituun johdannaiseen rinnastettavia johdannaisia sekä muita johdannaisia.

Vakioituun johdannaiseen rinnastettava johdannainen on johdannaisopimus, joka on kaupankäynnin ja selvityksen kohteena muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla kuin kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa

tarkoitettussa optioyhteisössä. Muu johdannainen on johdannaisopimus, joka ei ole kaupankäynnin tai selvityksen kohteena edellä tarkoitettussa optioyhteisössä tai muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla.

Esityksen mukaan vakioituihin johdannaisiin rinnastettavia johdannaisia saa tarjota kaikille sijoittajille. Muita johdannaisia saa tarjota ammattimaisille sijoittajille kuka tahansa ja arvopaperinvälittäjä saa tarjota muita johdannaisia myös sijoittajille, jotka eivät ole ammattimaisia sijoittajia. Työntekijöille saa tarjota johdannaisia, joiden kohde-etuutena on työnantajayrityksen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen osake.

Arvopapereita koskeva ilmoitusvelvollisuus ja sisäpiirirekisterin pitovelvollisuus säädetään koskemaan vakioituja johdannaisia niihin liittyvän kaupankäyntirajoituksen sijasta.

Esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi optioyhteisön, arvopaperipörssin, selvitysyhteisön ja arvopaperikeskuksen toimiluvan edellytyksiä. Nykyisin sijoituspalveluyrityksiä ja rahastoyhtiöitä koskeva osakkeenomistajien ja hallintohenkilöiden sopivuuden valvonta ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös edellä mainittuja yhteisöjä. Osakkeenomistajien sopivuuden valvontaa laajennetaan koskemaan edelleen yhteisöä, jonka määräysvallassa edellä mainitut yhteisöt ovat. Omistusyhteisö säädetään Rahoitustarkastuksen valvontaan.

Optioyhteisön, arvopaperipörssin ja selvitysyhteisön yhtiökoko-usta tällä hetkellä koskeva vaikutusvaltarajoitus laajennetaan edellä mainittuun omistusyhteisöön.

Lupa optioyhteisön ja arvopaperipörssin toiminnan harjoittamiseen myönnetään ainoastaan suomalaiselle osakeyhtiölle, jonka katsotaan täyttävän laissa säädetyt edellytykset. Voimassa olevien säännösten mukaan toimilupa on voitu myöntää myös osuuskunnalle.

Hallituksen esitys sisältää kokonaisuudesta johtuvat muutokset myös arvopaperimarkkinlakiin, arvo-osuusjärjestelmästä annettuun lakiin, rahoitustarkastuslakiin ja rikoslakiin.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta ehdottaa, että lakiehdotukset hyväksytään.

Esitys perustuu keskeisiltä osin markkina- paikkaa koskeviin yritysjärjestelyihin ja johdannaismarkkinoita koskevaan kansainväliseen yhteistyösopimukseen, jonka tarkoituksena on siirtää merkittävä osa Helsingin Pörssin johdannaistuotteista Eurex-yhteisnimikkeellä kutsuttavan markkinapaikan tuotteiksi Saksan lainsäädännön ja Eurexin sääntöjen sekä Saksan viranomaisvalvonnan piiriin.

Arvopaperipörssin, optioyhteisön, selvitysyhteisön ja arvopaperikeskuksen toimiluvan myöntämiseen, rajoittamiseen ja peruuttamiseen liittyviä edellytyksiä ehdotetaan lähennettäväksi sijoituspalveluyrityksen vastaaviin edellytyksiin. Samalla nykyisin sijoituspalveluyrityksiä koskeva yritysten osakkeenomistajien ja hallintohenkilöiden sopivuutta ja luotettavuutta koskeva valvonta ja ennakollinen omistajakontrolli laajennetaan koskemaan myös yhteisöjen osakkeenomistajia ja hallintohenkilöitä.

Yhtiökokouksen päätöksentekoa koskevaa vaikutusvaltarajoitusta laajennetaan arvopaperipörssin, optioyhteisön ja arvopaperikeskuksen yhtiöjärjestelyjen johdosta koskemaan myös yhteisöä, jonka määräysvallassa arvopaperipörssi, optioyhteisö, selvitysyhteisö tai arvopaperikeskus on (omistusyhteisöä).

Luottolaitoksilta, sijoituspalveluyrityksiltä ja vakuutusyhtiöiltä edellytetään omistajien ja hallintohenkilöiden sopivuutta ja luotettavuutta koskevaa valvontaa ja ennakollista omistajakontrollia. Sen sijaan vaikutusvaltarajoitukset eivät koske näitä yhteisöjä.

Talousvaliokunta on mietinnössään TaVM 1/1998 vp ottanut kantaa edellä mainittujen säännösten yhdenmukaistamiseen. Ehdotetut muutokset osittain vastaavat valiokunnan mieltä pidettä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta kunoittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutamattomina.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Leena Luhtanen /sd	Mika Lintilä /kesk
vpj.	Mari Kiviniemi /kesk	Kirsi Piha /kok
jäs.	Jouni Backman /sd	Antti Rantakangas /kesk
	Klaus Hellberg /sd	Mauri Salo /kesk
	Susanna Huovinen /sd	Juhani Sjöblom /kok
	Reijo Kallio /sd	vjäs. Pertti Mäki-Hakola /kok
	Marja-Leena Kemppainen /skl	
	Pekka Kuosmanen /kok	
		Veijo Puhjo /vas.